

stalo teprve dne 31. října 1933 a toho dne nabyl teprve zákon účinnosti (§ 23 zák. č. 201/1933 Sb. z. a n.). Není oprávněna ani další námitka, že se odevzdání jmění opatrovníkem rozpuštěného spolku žalovanému spolku přičítá zákazů řečeného zákona, neboť zákon č. 201/1933 Sb. z. a n., má pro případ rozpuštění spolku jiná ustanovení než pro rozpuštění politických stran a jen u naposledy uvedených stran platí ustanovení o konfiskaci jmění, takže tu nemá ani význam ustanovení § 3, odst. 3 zák. č. 201/1933 Sb. z. a n., a dokonce ne již ustanovení § 21 dotč. zák. (§§ 14 a násl. dotč. zák.). Že usnesením valné hromady nebyly porušeny stanovy a že zejména nešlo o změnu stanov, bylo již dříve vylíčeno. Konečně nelze spatřovati rozpor s dobrými mravy v tom, že se spolek jako zaměstnavatel snažil zajistiti své zaměstnance, bude-li spolek rozpuštěn, a chrániti je před následky nezaměstnanosti. Lichá jest i námitka nedostatku pasivního oprávnění žalovaného spolku, který dovolání vidí v tom, že prý jmění rozpuštěného spolku převzal správní úřad. Vždyť bylo zjištěno, že je převzal žalovaný spolek odevzdací smlouvou svrchu dotčenou, a proto musí podle § 1409 obč. zák. též plniti závazky k tomuto jmění náležící, pokud je při odevzdání znal nebo musel znáti. Že však žalobcův nárok byl žalovanému znám při odevzdání jmění, o tom není ani sporu, a vychází to z odevzdací smlouvy jasně najevo.

Čís. 16436.

Pokud není kárný nález vydaný proti zaměstnancům čs. státních drah formálně vadným.

Služební poměr zaměstnanců čs. státních drah je sice soukromoprávním poměrem, jsou však v něm i prvky veřejnoprávní, z nichž vyplývají pro ně zvláštní povinnosti a omezení vytčená zejména ve služebním řádě.

Výnos ministerstva železnic ze dne 12. března 1923, č. 55739/1922, č. 48 Věst. min. želez. jest určen jen pro vnitřní úřední postup a zaměstnanec nemůže z něho vyvozovati nárok na přerušeni kárného řízení. Kárné řízení a nález vydaný senátem, v němž nebyl jako přisedící jeden úředník práv znalý, nejsou zmatečné.

Vzájemný poměr trestního řízení a kárného řízení.

(Rozh. ze dne 30. října 1937, Rv I 1438/37.)

Žalobce byl zaměstnán od 1. září 1921 jako úředník resp. úřednický čekatel, naposledy jako adjunkt čs. státních drah v Č. Proti žalobci bylo zahájeno disciplinární řízení, a to pro jeho politickou činnost, při ústním jednání disciplinárním byl disciplinárním sborem při ředitelství státních drah v P. dne 26. června 1933 vydán disciplinární nález, kterým byl žalobce uznán vinným v podstatě tím, že se aktivně zúčastnil hnutí v politické straně, o níž jako úředník státních drah se středoškolským vzděláním věděl a věděti musil, že má cíle zřejmě protistátní a že jeho účast je naprosto neslučitelná s jeho postavením aktivního zaměst-

nance státního podniku, čímž se dopustil podle § 91 služ. řádu hrubého provinění proti §§ 18 a 34 služ. řádu. Za toto provinění byl pak vyměřen disciplinární trest propuštění. Ten nález byl na žalobcovo odvolání potvrzen co do viny i trestu. Vytýkáje uvedeným nálezům disciplinárních sborů nezákonnost, jakož i vadnost a zmatečnost řízení, ježto byly vydány, aniž bylo vyčkáno pravoplatné trestní řízení zahájené u krajského soudu v P., dále že se prvá stolice spokojila výpisy vyšetřujícího komisaře z trestních spisů žalobcových, nevyžádavši si trestní spisy samy, že disciplinární sborové stolice neměl žádného podkladu pro zjištění, že se žalobce provinil výše uvedenou činností, že se disciplinární senát druhé instance nezabýval výtkami vad řízení a namítanou zmatečností a nezákonností disciplinárního nálezu, konečně že disciplinární senátové stolice byl nesprávně obsazen potud, že v něm zasedal pouze jediný právník, kdežto druhý právník, který měl býti také členem senátu, přibrán nebyl, ač u ředitelství i v seznamu vylosovaných členů disciplinárních sborů bylo k dispozici několik právníků, domáhá se žalobou výroku, že se disciplinární nálezy vydané senátem disciplinárního sboruové stolice při ředitelství státních drah v P. ze dne 26. června 1933 a potvrzující nález senátu disciplinárního sboruové stolice při ministerstvu železnic ze dne 7. srpna 1933, prohlašují za zrušený a vůči žalobci za neúčinné, že žalovaný stát (železniční správa) jest povinen uznati, že z řečených nálezů pro žalobce plynoucí důsledky, t. j. propuštění ze služeb československých státních drah bez nároku na plat a pensijní požitky, nejsou po právu a že služební smlouva sjednaná mezi žalobcem a železniční správou nadále trvá. Soudové stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok po právu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek souduové stolice.

Důvody:

Dovolací soud vychází při právním posouzení věci rovněž z právního názoru, že řádným soudům nelze přezkoumati věcnou oprávněnost, nýbrž jen formálně správný vznik kárného nálezu vydaného proti zaměstnanci československých státních drah, a odkazuje k odůvodnění tohoto svého právního hlediska pro stručnost k rozhodnutím č. 8531, 2630, 15288 Sb. n. s. Zásadní otázka, zda řádný soud jest oprávněn přezkoumávat pravoplatné kárné nálezy, vydané proti železničním zaměstnancům a v jakém rozsahu, nebyla dotčena ani ustanoveními vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n., ani zákonem č. 217/1925 Sb. z. a n., jehož nelze užiti již proto, že v kárném rozhodnutí nejde o rozhodnutí správního úřadu o nároku soukromoprávním, nýbrž o vyslovení kárného trestu po provedeném kárném řízení (srov. č. 13340 Sb. n. s.). Dovolací soud vychází dále i z právního názoru, že služební poměr zaměstnanců čs. státních drah jest poměrem soukromoprávním a že spory z něho vzniklé patří na pořad práva, pročez není ani žádného rozporu mezi judikaturou nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu v dotčené otázce. Je však míti na paměti, že ve služebním poměru zaměstnanců čs. státních drah jsou i prvky práva veřejného, z kterých vyplývají pro

zaměstnance drah, obdobně jako pro ostatní státní zaměstnance, pokud jsou povoláni spolupůsobiti při veřejných úkolech státu, zvláštní povinnosti a omezení, kterým se podrobují vstupem do služeb železniční správy a jež jsou zvláště vytčeny ve služebním řádě, zejména v ustanoveních §§ 18, 34 služ. řádu. Nelze proto přisvědčiti žalobci, že kárný nálezn proti němu vydaný vybočil z mezí kárného řízení, a že uznáv ho vinným porušením jeho služebních povinností, porušil ustanovení ústavní listiny č. 121/1920 Sb. z. a n., zejména ustanovení § 117 ústavní listiny o svobodě svědomí a učení a o svobodě projevu. Kárnými nálezy, vydanými proti žalobci, nebyl porušen ani předpis § 22 jedn. řádu pro disciplinární sbory v doslovu výnosu ministerstva železnic ze dne 9. listopadu 1925, č. 52376, Věst. m. ž. č. 197/1925, neboť v kárném řízení proti žalobci nešlo o případ úpravený ustanovením § 22 jedn. řádu. Toto ustanovení o vlivu obecně trestných činů na kárné řízení se týká případu, kdy při provádění disciplinárního řízení bylo shledáno, že provinění obviněného zakládá trestný čin, který stíhá trestní soud, a nařizuje, aby to bylo oznámeno státnímu zastupitelství, ustanovujíc, že v takovémto případě nemá býti zpravidla disciplinární řízení skončeno před skončením trestního řízení soudního. O to však u žalobce nešlo, nýbrž podle jeho výtky zde učiněné o případ opačný, že trestní řízení předcházelo řízení disciplinárnímu. Žalobce dovozuje, že kárné řízení mělo býti přerušeno až do skončení trestního řízení proti němu zahájeného podle výnosu ministerstva železnic ze dne 12. března 1923, č. 55739/1922, č. 48 Věst. m. žel., který v třetím odstavci ukládá všem ředitelstvím, aby bylo výsledku trestního řízení vyčkáno v disciplinárních věcech pouze v těchto případech, »když takové řízení bylo zavedeno přiměřně soudem, tedy pro obecné trestní provinění, které nebylo dříve objeveno, vyšetřováno, projednáno a event. udáno železničním úřadem«. Avšak z obsahu řečeného výnosu vyplývá, že byl určen jen pro vnitřní úřední postup jednotlivých ředitelství. Žalobce není oprávněn vyvozovati z něho pro sebe nárok na přerušeni disciplinárního řízení, nebyl-li onen výnos doplněním služebního řádu, který jest jedině rozhodující pro rozsah žalobcových práv ze služebního poměru. Ani kárný nálezn první stolice, ani kárný nálezn druhé stolice se nestal vadným, byl-li kárný nálezn první stolice vydán senátem, v němž jako přisedící nebyl úředník práv znalý. § 14 (»Disciplinární senáty«) má toto ustanovení: »Pokud lze, budiž jeden přisedící disciplinárního senátu úředník práv znalý.« V kárné věci proti žalobci nebyl sice jeden přisedící úředník práv znalý, avšak přes to nebylo složení disciplinárního senátu v rozporu s ustanovením § 14 jedn. řádu. Žalobce neodmítl především nikoho z přisedících ustanovených pro kárné jednání, ač k tomu byl podle § 24 jedn. řádu oprávněn, a nedal ani sám nijaký podnět, aby byl ke kárnému jednání přibrán jako přisedící úředník práv znalý. Mimo to však vyplývá z doslovu ustanovení § 14 jedn. řádu, že ustanovení o složení senátu není ustanovením velicím, co se týká toho, aby byl přisedícím disciplinárního senátu úředník práv znalý, činíc přítomnost úředníka práv znalého jako přisedícího disciplinárního senátu závislou na tom, že ho lze přibrati k jednání. Není-li však ustanovení § 14 jedn. řádu o přibrání úředníka práv znalého za přisedícího disciplinárního

senátu ustanovením velícím, nemůže býti řeči o zmatečnosti kárného řízení proti žalobci provedeného a kárného nálezu proti němu vydaného, nebyl-li úředník práv znalý příbrán jako přísedící disciplinárního senátu v kárném jednání proti žalobci provedeném. Kárný sbor druhé stolice vyřídil ve svém nálezu žalobcovu výtku o nedostatečnosti důkazů o jeho vině a také to odůvodnil, podotknuv, že jest na něm, aby zhodnotil skutečnosti podle svého volného uvážení. Je tudíž kárný nálezh druhé stolice v této části odůvodněn a také formálně bezvadný, ježto žalobcova výtku v kárném řízení co do hodnocení důkazů nedávala pro svou povšechnost podnětu, aby se jí musil řečený kárný sbor dále obíratí. Uváží-li se dále, že v kárném řízení proti železničním zaměstnancům není zvláštních předpisů o tom, které důkazy jsou kárné stolice povinny provéstí, o vině železničního zaměstnance kárně stíhaného, nelze spatřovati vadu kárného řízení a jeho neúplnost ani v tom, spokojily-li se kárné stolice v kárném řízení proti žalobci konaném v důkazním řízení výpisy z trestních spisů o trestním řízení zahájeném proti žalobci. Pokud žalobce napadá důkazní hodnotu těchto výpisů, jde o otázku jejich hodnocení, která nemůže býti přezkoumávána ve sporu o neplatnost kárného nálezu vydaného proti žalobci. Nelze dále kárnému nálezu druhé stolice ani vytýkati, že překročil meze obvinění, které bylo proti žalobci vzneseno. Žalobce napadl kárný nálezh první stolice proto, že jeho odůvodnění bylo jen povšechné. Kárný sbor druhé stolice se obíral jeho výtkou a doplnil odůvodnění prvního kárného nálezu, co se týká určitých skutečností jako základu žalobcova kárného provinění, potvrdiv kárný nálezh první stolice. Z toho vyplývá, že i v odvolacím kárném řízení byl žalobce uznán vinným tímž kárným činem, kterým ho uznal vinným kárný sbor první stolice, a že ani nebyl v žádném směru kárný nálezh první stolice změněn v jeho neprospěch, třebaže nebyl by býval ani napaden, takže nešlo ani o t. zv. reformatio in peius, jak má za to žalobce. Ani kárný sbor první stolice, ani druhé stolice se při zkoumání žalobcovy viny nemusily obíratí předpisy zákona č. 147/1933 Sb. z. a n. o stíhání protistátní činnosti státních zaměstnanců, ježto žalobce nebyl v kárném řízení podle nich souzen. Nebylo ani příčiny, aby se kárné stolice obíraly otázkou, zda byl žalobce v kárném řízení stíhán pro tytéž skutky, jako v řízení trestním proti němu zahájeném, neboť rozsah kárného řízení jest vymezen definitivní zprávou zástupce železniční správy podle § 19 jedn. řádu, a jen o té je provéstí kárné ústní jednání, když byla věc odkázána k ústnímu jednání podle § 21 jedn. řádu a o jednotlivých místech obvinění byl žalobce uvědoměn, a mimo to jest kárné řízení samostatným řízením, majícím pro posuzování poklesků s hlediska kárné odpovědnosti zaměstnancovy jiné měřítko než trestní řízení. Ústní jednání kárných stolic jest podle § 26 jedn. řádu neveřejné. Z právě dotčeného ustanovení však nevyplývá, že nelze ani uveřejniti zprávu o rozhodnutí kárné věci, pročez nemá pro posouzení formální správnosti nálezu kárného sboru druhé stolice ani významu, byla-li zpráva o něm uveřejněna, ať se to již stalo kýmkoliv. Konečně nečiní kárný nálezh druhé stolice vadným ani úvodní část jeho odůvodnění, v níž se poznamenává, že ani služební řád pro zaměstnance čs. státních drah, ani jednacím řád pro disciplinární sbory I. a II. stolice neznají zmatečnosti a nezákonnosti, jestliže

kárný sbor II. stolice se v další části odůvodnění kárného nálezu, vydaného proti žalobci, věcně obíral výtkami žalobcem činěnými kárnému nálezu prvé stolice jako výtkami vadnosti kárného řízení a kárného nálezu. Otázku, zda skutky v kárných nálezech uvedené jsou kárným proviněním žalobcovým, nemohl se ani dovolací soud obírat, ježto, jak již bylo řečeno, není oprávněn přezkoumávat materiální část kárných nálezu, vydaných v kárném řízení proti žalobci. Proto nebylo ani potřebí důkazů, které žalobce navrhl o nezávadnosti svého jednání, a bylo vyhověti dovolání žalovaného, ježto se žalobcovy odvolací výtky nesprávného hodnocení důkazů a rozporu se spisy netýkaly podstaty souze- ného sporu.

Čís. 16437.

Dôvodu služebného záujmu podľa lit. e) odst. 3 § 115 služ. por. možno k preloženiu železničného zamestnanca do trvalej výslužby použiť len vtedy, keď skutkový základ tohoto opatrenia nespadá pod žiaden z dôvodov uvedených pod lit. a)—d) cit. §u.)*

(Rozh. z 1. októbra 1937, Rv III 506/37.)

Žalobník, definitívny pomocný zriadenec čsl. štátnych železníc, bol dňa 11. apríla 1933 z úradnej moci preložený do trvalej výslužby. V penzijnom dekrétu riaditeľstva štátnych železníc v K. bolo uvedené len, že sa tak deje z dôvodu služebného záujmu podľa lit. e) odst. 3 § 155 služ. por. Podľa tvrdenia žalobníka skutočným dôvodom jeho preloženia do trvalej výslužby bolo, že podľa posudku úradného šéflekára má len jedno oko zdravé a že je služby na trati, ku ktorej bol určený, trvale neschopný. Žalobou domáhal sa toho, aby bolo vyrieknuté, že jeho preloženie do trvalej výslužby je neúčinné a že žalovaný štát povinný je platiť mu až do nového upravenia jeho služebného pomeru dosavadne jeho služebné požitky.

Oba nižšie súdy žalobe vyhověly. Najvyšší súd dovoláciu žiadosť žalovaného štátu zamietol.

Dôvody:

Rozhodnutím riaditeľstva štátnych železníc v K. z 11. apríla 1933 čís. 126420/2-I-1933 bol žalobník preložený z úradnej moci do trvalej výslužby z dôvodu služebného záujmu podľa lit. e) odst. 3 § 115 služ. por. bez udania, v čom spočíva služebný záujem, ktorý vyžaduje jeho odstránenie zo služby. Zistenie nižších súdov, že sa tak stalo na základe posudku šéflekára riaditeľstva, že žalobník má zdravé len jedno oko a že je služby na trati trvale neschopný, je v súhlase so vzťažnými spismi čís. 10007/162-I-1935 a čís. 10003/662-I-1934 riaditeľstva štátnych železníc v K.

*) Porov.: Úr. sb. č. 2216.